

Utfärdat 2024-04-05
Diarienummer: AN-01684/24

Riksarkivet

Remissvar från Regionarkivet angående remitterade föreskrifter med dnr RA-KS 2024/00374

Regionarkivet för Västra Götalandsregionen och Göteborgs Stad vill lämna följande svar på Riksarkivets förslag till föreskrifter om behandling av personuppgifter för arkivändamål av allmänt intresse.

Sammanfattning

Regionarkivet tillstyrker det remitterade förslaget med nedanstående synpunkter.

Regionarkivet anser:

- att det är bra att det görs en tydlig skillnad mellan enskilda arkivbildare och enskilda arkivinstitutioner och att begreppen definieras.
- att föreskrifternas rubrik är otydlig eftersom det inte framgår att de vänder sig till enskild arkivverksamhet, vilket Riksarkivets föreskrifter normalt inte gör då de ska tillämpas av statliga myndigheter
- att enskilda arkivbildares rätt att överlämna arkiv bör regleras tydligare.

Därutöver har Regionarkivet synpunkter utöver direkta synpunkter på förslaget och vill lyfta frågan om behovet av att initiera en ny svensk förordning som reglerar undantagen för de registrerades rättigheter i överlämnade enskilda arkiv till enskilda arkivinstitutioner och arkivmyndigheter motsvarande undantagen i 7 a-d §§ arkivförordningen.

Definitioner m.m.

Inledningsvis konstaterar Regionarkivet att arkivmyndighetens tidigare synpunkter från föregående remiss till stora delar är omhändertaget i det nya förslaget. Synpunkterna rörde främst att föreskrifterna skulle tydliggöra att det finns skillnader mellan enskilda arkivbildare och enskilda arkivinstitutioner när de behandlar personuppgifter för arkivändamål av allmänt intresse. Exempelvis att enskilda arkivbildare *vidarebehandlar* personuppgifter, som de ursprungligen samlat in för andra ändamål, för arkivändamål av allmänt intresse och att arkivinstitutioner, när de övertar arkiv, samlar in personuppgifter *enbart* för arkivändamål av allmänt intresse. Regionarkivet anser att det är bra att detta nu har förtydligats.

Rubriken

”Riksarkivets föreskrifter om behandling av personuppgifter för arkivändamål av allmänt intresse”.

Regeringen har enligt 7 § kompletteringsförordningen (2018:219) delegerat till Riksarkivet att meddela föreskrifter om att personuppgiftsansvariga som inte omfattas av föreskrifter om arkiv får behandla personuppgifter för arkivändamål av allmänt intresse.

Regionarkivet anser att rubriken är otydlig eftersom Riksarkivets föreskrifter i huvudsak är bindande regler för statliga myndigheter och organ som förvarar allmänna handlingar ur statliga arkiv.

Föreslagna föreskrifter ska däremot inte tillämpas av den normala målgruppen, det vill säga statliga myndigheter. Regionarkivets förslår därför att rubriken ändras så att den talar till den målgrupp som avses. Förslagsvis kan rubriken ändras till ”Riksarkivets föreskrifter om behandling av personuppgifter för arkivändamål av allmänt intresse i enskild arkivverksamhet”.

Enskilda arkivbildares rätt att överlämna arkiv

Det framgår av förslaget att en enskild arkivinstitution får behandla personuppgifter i arkiv som överlämnats till arkivinstitutionen. Förslaget reglerar däremot endast indirekt att en enskild arkivbildare får överlämna personuppgifter i arkiv till en enskild arkivinstitution. Regionarkivet anser därför att det bör regleras i föreskrifterna så att det blir tydligt.

Vidare anser Regionarkivet att det behöver klargöras att en enskild arkivbildare inte enbart får överlämna personuppgifter i arkiv till enskilda arkivinstitutioner, utan även till den statliga arkivmyndigheten, till de kommunala eller till de regionala arkivmyndigheterna eftersom även offentliga arkivmyndigheter kan ta över och förvara enskilda arkiv. Med överlämna avses inte att deponera arkiv hos en enskild arkivinstitution eller arkivmyndighet som i egenskap av personuppgiftsbiträde förvarar och vårdar materialet för deponentens räkning.

Synpunkter utöver direkta synpunkter på förslaget

Regionarkivet konstaterar att undantagen från de registrerades rättigheter i överlämnade arkiv inte hanteras inom ramen för det nya förslaget – det är inte heller syftet med föreskrifterna.

Reglering av undantag för de registrerades rättigheter i överlämnade arkiv till enskilda arkivinstitutioner och arkivmyndigheter

Regionarkivet vill, utanför direkta synpunkter på föreskrifterna, lyfta frågan om behovet av att initiera en ny svensk förordning som reglerar de registrerades rättigheter i överlämnade enskilda arkiv till enskilda arkivinstitutioner och arkivmyndigheter. I dag saknas en sådan reglering. Den nya förordningen bör ha motsvarande undantag för de registrerades rättigheter som finns i 7 a-d §§ arkivförordningen.

Regionarkivet föreslår att Riksarkivet alternativt Samrådsgruppen för kommunala arkivfrågor (SKA), samverkansorganet mellan Riksarkivet och Sveriges Kommuner och Regioner, initierar behovet av en sådan ny svensk förordning.

Bakgrund

Enligt 5 kap 3 § Dataskyddslagen (2018:218) får regeringen meddela ytterligare föreskrifter om begränsningar enligt artiklarna 23, 89.2 och 89.3 i EU:s dataskyddsförordning. Regeringen får därmed, efter bemyndigande från riksdagen, meddela sådana föreskrifter i en *förordning*. Sådana begränsningar har med stöd av artikel 89.3 redan införts i arkivförordningen (1991:446) när det gäller övertagna arkiv som behandlas för arkivändamål av allmänt intresse. Undantagen i arkivförordningen omfattar dock endast personuppgifter i allmänna handlingar/arkiv som överlämnats till en arkivmyndighet och kan därför inte tillämpas för enskilda arkiv som överlämnas till arkivmyndigheter eller till enskilda arkivinstitutioner.

Därutöver finns det generella undantag från de registrerades rättigheter om personuppgifterna behandlas för arkivändamål av allmänt intresse; exempelvis undantag från rätten till radering enligt artikel 17.3 d. (EU:s dataskyddsförordning).

Inom den statliga och kommunala arkivsektorn finns det inte enbart statliga och kommunala arkiv utan även enskilda arkiv. Dessa kommer från bland annat företag, föreningar och privatpersoner.

Den rättsliga grunden för att överta enskilda arkiv för offentliga arkivmyndigheter är som huvudregel att utföra en uppgift av allmänt intresse. Arkivmyndigheter i regioner ska också ta emot enskilda arkiv som en rättslig förpliktelse, exempelvis när Inspektionen för vård och omsorg (IVO) med stöd av 9 kap. 1 § patientdatalagen (2008:355) fattar beslut om att privatläkares journalarkiv ska omhändertas

Offentliga arkivmyndigheter kan alltså ta emot enskilda arkiv i form av gåvor eller efter beslut från IVO. Personuppgifter i offentliga och enskilda arkiv som arkivmyndigheter tar emot samlas in och behandlas för arkivändamål av allmänt intresse.

För personuppgifter i enskilda arkiv som överlämnats till en enskild arkivinstitution eller offentlig arkivmyndighet kan det vara lika omöjligt eller skulle innebära lika oproportionerligt stora arbetsinsatser att lämna registerutdrag som det är för mottagna personuppgifter i offentliga arkiv som överlämnats till arkivmyndigheter.

Vidare; om en enskild arkivinstitution eller arkivmyndighet behöver rätta eller komplettera, begränsa behandlingen eller hantera invändningar mot behandlingen av personuppgifter i enskilda arkiv som bevaras för arkivändamål av allmänt intresse skulle det motverka syftet med att bevara arkiven. Att rätta eller komplettera personuppgifter i ett arkivmaterial som tillkommit i en annan arkivbildares verksamhet innebär dessutom särskilt stora svårigheter då den enskilda arkivinstitution eller arkivmyndigheten inte har samma kunskap om informationen och personuppgifterna som den ursprungliga personuppgiftsansvarige arkivbildaren.

Följande generella och specifika undantag från de registrerades rättigheter gäller vid behandling av personuppgifter för arkivändamål av allmänt intresse:

- Artikel 14 (informationsplikt). *Generella undantag i dataskyddsförordningen* – för personuppgifter som behandlas för arkivändamål av allmänt intresse
- Artikel 15 (registerutdrag). *Specifika undantag i arkivförordningen* – för personuppgifter i allmänna handlingar/arkiv som överlämnats till arkivmyndighet
- Artikel 16 (rättelse och komplettering). *Specifika undantag i arkivförordningen* – för personuppgifter i allmänna handlingar/arkiv som överlämnats till arkivmyndighet
- Artikel 17 (radering). *Generella undantag i dataskyddsförordningen* – för personuppgifter som behandlas för arkivändamål av allmänt intresse
- Artikel 18 (begränsning av behandling av personuppgifter) *Specifika undantag i arkivförordningen* – för personuppgifter i allmänna handlingar/arkiv som överlämnats till arkivmyndighet
- Artikel 19 (underrättelse till tidigare mottagare av korrigerade personuppgifter). *Generella undantag i dataskyddsförordningen* för personuppgifter som behandlas för arkivändamål av allmänt intresse
- Artikel 20 (dataportabilitet). *Generella undantag i dataskyddsförordningen* – för personuppgifter som behandlas för arkivändamål av allmänt intresse
- Artikel 21 (invändningar mot behandling av personuppgifter). *Specifika undantag i arkivförordningen* – för allmänna handlingar/arkiv som överlämnats till arkivmyndighet